

Varme – varme – varme til nyfødte pattegrise

Overlevelse: Kropstemperaturen falder brat, når en gris fødes, så en hurtig tilførelse af varme vil øge dens chance for at overleve.

Konklusion

- En varmemåtte kan mindske nyfødte pattegrises bratte fald i kropstemperatur lige efter fødslen. Når pattegrisene ikke oplever så brat et fald, øges deres overlevelse.

Af Lisbeth Ulrich Hansen, chef-forsker, luh@seges.dk

I et kontrolleret set-up har Den rullende Afprøvning undersøgt udviklingen i nyfødte grises kropstemperatur. De nyfødte grise blev placeret i små bure, der enten var på spaltegulvet (kontrol) eller på en varmemåtte. Grise i forsøgsgrupperne var enten på varmemåtten i 15 minutter efterfulgt af 45 minutter på spaltegulvet eller varmemåtten i 60 minutter. Når alle grise var 60 minutter gamle, blev de placeret tæt på soens yver. Grisene blev fulgt indtil de var to timer gamle. Når pattegrisen fødes, har den en kropstemperatur på 39-39,5 °C ligesom soen. Temperaturen i stalddrummet er ofte kun 20-22 °C. Grisen er våd af fostervand, når den fødes og den relativt lave stalddtemperatur og fordampningen af fostervæske bevirker, at grisens kropstemperatur falder 2-4 °C få minutter efter fødslen.

Grise kan varmes op

Uanset hvordan grisene i afprøvningen blev håndteret, var der som forventet et kraftigt fald i rektaltemperatur de første

30 minutter efter fødslen, hvorefter den steg. Grise, der ikke fik tilført varme (kontrol), havde i gennemsnit et temperaturfald på 4,4 °C, mens faldet var 3,3-3,5 °C for grise, der fik tilført varme.

I afprøvningen med varmemåtter var det cirka 50 % af grisene i kontrolgruppen, der på et tidspunkt havde en rektaltemperatur under 36 °C, og efter to

timer var der fortsat 14 pct. af grisene, der havde en temperatur på under 36 °C. Disse grise vil være i risiko for at dø.

Det skal bemærkes, at afprøvningen var under kontrollerede forhold, mens nyfødte grise under praktiske forhold ofte vil få varme fra soen. Alligevel skal fokus i langt højere grad rettes mod at tilføje varme til de nyfødte grise for at reducere risikoen for de dør.

Varme øger grises overlevelse

En tidligere afprøvning viste, at grise med en kropstemperatur over 36 °C to timer efter fødslen havde en langt højere chance for at overleve de først syv le-

I et kontrolleret forsøg opholdt nyfødte grise sig 15 henholdsvis 60 minutter på en varmemåtte.

Nyfødte grise har et brat fald i kropstemperatur. Hvis grisen samtidig er lille, øges risikoen for at dø.

vedøgn, modsat grise med en lavere temperatur.

Få forsøg har set på sammenhæng mellem kropstemperatur lige efter fødslen og grisens mulighed for at overleve indtil fravæning. Grise, der overlevede, havde både en højere rektaltemperatur både en time efter fødslen (37,9 °C) og efter 24 timer (38,3 °C) sammenlignet med grise, der døde (36,5 °C hhv. 37,6 °C). Disse forskelle var signifikante. Grise, der dør inden fravæning, har således et fald i kropstemperaturen på 2,5 °C i løbet af den første time efter fødslen; for grise der overlevede, var faldet kun 1,1 °C.

Det kræver energi for den nyfødte pattegris at hæve kropstemperaturen. Grise er født med begrænsede energidepoter i form af glykogen i muskler og lever, og fedtdepoter til varmeproduktion er nærmest ikke eksisterende. Energidepoterne bruges efter fødslen fx på at be-

væge sig til yveret og til at opnå og opretholde en optimal kropstemperatur. Det er derfor vigtigt at undgå afkøling af den nyfødte gris, da en meget kold gris kan have svært ved at udnytte energi fra mælk eller energidepoter.

Grise der fødes sidst

Resultaterne fra afprøvningen viste overraskende, at de nyfødte grises kropstemperatur efter 30 minutter er lavere hos de grise, der fødes sidst i faringsforløbet. Det vil derfor være en rigtig god ide at have ekstra fokus på disse grise.

Fakta

- Grise fødes med en kropstemperatur på cirka 39 °C
- Grise, der lige efter fødslen har et temperaturfald på 3-4 °C, er i risiko for at dø
- Der bør tilføres varme, så grisens kropstemperatur kun falder 1-2 °C
- Grise, der fødes i den sidste del af faringsforløbet, oplever især en lav kropstemperatur